

تأثیر ادب فارسی بر ادب جهان

روح اله روزبه^۱

۱- r.roozbeh@vru.ac.ir

چکیده

ادبیات فارسی بر بسیاری از نویسندگان جهان تأثیر گذاشته است. گوته، امرسون، دیوید تورو، و آلفرد تنیسون نویسندگانی هستند که تحت تأثیر ادبیات فارسی قرار دارند به عنوان مثال گوته تحت تأثیر ادبیات فارسی قرار گرفته و به حافظ علاقه مند می شود و حافظ را شاعری بزرگ و الهام دهنده می یابد و آرزو می کند مانند حافظ شعر بگوید و همانند حافظ نویسندگی کند. وی کتابی دارد به عنوان دیوان غرب و شرق که به تأثیر حافظ نگاشته است و در آن خود را در برابر حافظ کوچک و ناچیز می داند و آرزو می کند ای کاش در کنار حافظ زندگی می کرد و در کنار حافظ بزرگ و برجسته میشد. نویسنده دیگری در ادبیات انگلیس وجود دارد به نام آلفرد تنسن که به گوته علاقه مند است به سمت آثارش می آید و می بیند که گوته کتابی به نام دیوان شرقی و غربی نوشته است و در آن خود را کوچکتر از حافظ می داند. ازن رو به حافظ علاقه مند می شود و از فیتزجرالد خواهش می کند که ادبیات فارسی به وی تدریس کنند و فیتزجرالد در آن زمان مشغول به کاری بوده است از کاول می خواهد که به تنسن فارسی یاد بدهد پس از مدتی که با کاول فارسی کار می کند می فهمد که فارسی خیلی سخت است و نمی تواند فارسی را مسلط شود چون حافظ را خیلی دوست داشت و می خواست شعر حافظ را به فارسی خواند و به زبان اصلی آن را درک کند. پس از آن شوریده در ادبیات امریکا به نام امرسون که به حافظ علاقه مند می شود. نکته جالب این است که وی از طریق گوته به حافظ علاقه مند می شود درست همانند تنیسون که از طریق گوته به حافظ علاقه مند شده و دیوان شرقی غربی رو خوند و فهمید شاعر ایرانی خیلی بزرگ است و متوجه شد که باید حافظ را بخواند و علاقه مند به حافظ شد. وی مقاله دارد به نام ادبیات فارسی در آن واقعا متوجه میشیم که ادبیات فارسی را خوب خوانده و تجزیه و تحلیل کرده است. دیوید تورو که در ادبیات امریکا به همراه امرسون بنیانگذار مکتب تعالی گرایی در امریکا هستند به شدت تحت تأثیر ادبیات فارسی قرار گرفته اند. روش مقاله حاضر تطبیقی و توصیفی است و بر گرفته از ادبیات تطبیقی مکتب فرانسوی.

کلمات کلیدی: ادب فارسی، گوته، حافظ، سعدی، تورو، امرسون

۱. مقدمه

ادب فارسی بر شاعران غرب تأثیر زیادی گذاشته است. تأثیر ادب فارسی در ادبیات جهان خیلی مشهود است. در این مقاله قرار است که تأثیر ادبیات فارسی را بر شاعرانه غربی نشان دهیم. ما معتقدیم که ادبیات فارسی بر شاعران امریکایی، شاعران آلمانی، و شاعران انگلیسی تأثیرپذیری تأثیر گذاشته است. بنابراین در این مقاله می خواهیم اثبات کنیم که ادب فارسی مخصوصاً حافظ و سعدی و دیگر شاعران ایرانی بر شاعران غربی از جمله امرسون، دیوید تورو، آلفرد لرد تنسن، و گوته تأثیر گذاشته اند. ادبیات تعالی گرایی امریکه می توان گفت به طور کلی تحت تأثیر ادبیات فارسی بوده است اما امرسون که بنیانگذار مکتب فلسفی مسیحی تعالی گرایی شناخته میشود که مکتبی عرفانی است از حافظ و سعدی تأثیر پذیرفته است. این مکتب علاوه بر امرسون دیوید تورو و می توان گفت بسیاری دیگر از نویسندگان امریکایی را در بر می گیرد امرسون برای بنیانگذاری تعالی گرایی به حافظ و سعدی نگاهی شرف داشته است و از این رو ادبیات تعالی گرایی می توان گفت برگرفته از ادب فارسی می باشد و در ادبیات فارسی غوطه خور می شود و از غور در ادبیات فارسی مقاله ای می نویسد به نام ادبیات فارسی که در آن به نویسندگان و شاعران بزرگ ادب فارسی توجه می کنند و آنان را مورد نظر قرار می دهد. به ویژه می توان گفت تأثیر حافظ و تفکر امرسون و تأثیر سعدی بر شعر امرسون مشهود می باشد نه تنها بر امرسون که بر دیگر طرفداران این تأثیر کاملاً مشهود شد. البته تأثیر ادب فارسی بر امرسون از نابغه آلمانی گوته سرچشمه میگیرد